

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Filozófiai hermeneutika						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Veress Károly egyetemi tanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Kerekes Erzsébet egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	4	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					-
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	126				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Az előadások 70%-án (azaz minimum 9 előadáson) kötelező a hallgatói részvétel. A hallgatók a tárgyhoz tartozó kérdésekkel és hozzászólásokkal kapcsolódhatnak be.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumi részvétel, a kialakított munkarend és a megbeszélte feladatok teljesítése kötelező. Az elmaradt szemináriumok pótlása egyéni pótlási terv alapján történik a vizsgaidőszak kezdetéig.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C2.1. A filozófiai módszer általános és specifikus szabályainak meghatározása (analízis, szintézis, problematizálás, reflexió, interpretáció); • C2.2. Elméleti és filozófiai szövegek elemző/értelmező és szintetizáló vizsgálata, a sajátos terminológia alkalmazásával; • C.3.1. A filozófiai interpretációs eljárások felismerése, meghatározása. • C5.1. A kifejezési és kommunikációs technikák, valamint a szövegalkotási eljárások beazonosítása és felhasználása.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A hermeneutikai jelenségek vizsgálata és a filozófiai problémák közötti kapcsolatteremtés képességének formálása. • A megszerzett hermeneutikai ismeretek helyes alkalmazási, kombinálási, továbbadási képessége. • Értelmezési, megértési, alkalmazási készségek fejlesztése a hermeneutikai szemléletmód és terminológia specifikus használatával.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • az értelmezés és a megértés alapvető problémáinak tárgyalása és elsajátítása; a jelenkori filozófiai és hermeneutikai problémafeltevés közötti sokrétű összefüggések feltárása; a hermeneutikai szemléletmód és beállítódás kutatómódszertani és életviteli alkalmazhatóságának megvilágítása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a filozófiai hermeneutika alapfogalmainak helyes ismerete és használata; • az episztemológiai és hermeneutikai szemléletmód paradigmatis különbségeinek belátása; • a hermeneutikai szituáció és tapasztalat nyitottságstruktúráján, az értelmezés-megértés-alkalmazás egységének megértésén, az emberi létezés időiségének, történetiségének és végességének problematizálásán alapuló szemléleti keretek, értelemösszefüggések elsajátítása és alkalmazása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A „hermeneuein”, „hermeneia” szavak jelentéstartalmi	előadás, szövegelemzés	
A racionalista és a hermeneutikai szemléletmód különbségei	előadás, problematizálás, vita	
A hermeneutika mint a szent szövegek értelmezésének módszertana	előadás, szövegelemzés	
Az általános hermeneutika megalapozása Schleiermachernél	előadás, szövegelemzés	
A hermeneutika mint a szellemtudományok módszertani alapja Diltheynél	előadás, szövegelemzés	
A fakticitás hermeneutikája Heideggernél	előadás, szövegelemzés	
A filozófiai hermeneutika megalapozása Gadamernél	előadás, problematizálás	
A hermeneutikai tapasztalat	előadás, problematizálás	
A hermeneutikai szituáció	előadás, problematizálás	
Az értelmezés–megértés–alkalmazás egysége I.	előadás, problematizálás, vita	
Az értelmezés–megértés–alkalmazás egysége II.	előadás, problematizálás, vita	
A nyelv mint a hermeneutikai tapasztalat közege	előadás, problematizálás	
A szövegek hermeneutikája Ricoeurnél	előadás, problematizálás	
A filozófiai hermeneutika posztmodern környezetben	előadás, problematizálás, vita	
Könyvészet:		

x x x *A hermeneutika elmélete*. I-II. Szeged, 1987.
 x x x *Filozófiai hermeneutika*. Budapest, 1990.
 x x x *Olasz filozófiai hermeneutika*. Athenaeum, 1992. I/2.
 x x x *Szöveg és interpretáció*. Cserépfalvi, . Budapest, 1991.
 Fabiny Tibor: *A keresztény hermeneutika kérdései és története*. Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 1998.
 Fehér M. István: *Hermeneutikai tanulmányok*. I. L'Harmattan, . Budapest, 2001.
 Gadamer, Hans-Georg: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984; Osiris Kiadó, Budapest, 2003.
 Grondin, Jean: *Bevezetés a filozófiai hermeneutikába*. Osiris, . Budapest, 2002.
 Heidegger, M.: *Lét és idő*. Gondolat, . Budapest, 1989.
 Veress Károly: *Az értelem értelméről*. Mentor K., Marosvásárhely, 2003.
 Veress Károly: *A megértés csodájáról*. Mentor K., Marosvásárhely, 2006.
 Veress Károly: *Bevezetés a hermeneutikába*. Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság – Kolozsvár, 2007; 2010.
 Veress Károly: *Ami megtörténik velünk*. Pro Philosophia; Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2014.
 Veress Károly: *A nyelv teremtő erejéről*. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2015.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A szemináriumi tevékenység megbeszélése (könyvészet, szakdolgozat, követelmények, értékelés)	beszélgetés, vita	A hallgatók megkapják a megbeszélésre kijelölt szövegek fénymásolatát.
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – W. Dilthey: A hermeneutika keletkezése. In: <i>A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban</i> . 469–495.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – Fr. Schleiermacher: A hermeneutika fogalmáról. In: <i>Filozófiai hermeneutika</i> . 29–61.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – W. Dilthey: Vázlatok a történelmi ész kritikájához. In: <i>Filozófiai hermeneutika</i> . 61–90.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – M. Heidegger: <i>Lét és idő</i> . 281–314.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – H.-G. Gadamer: Igazság és módszer. II. rész. 191–240.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – H.-G. Gadamer: Igazság és módszer. II. rész. 240–264.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – P. Ricoeur: Mi a szöveg? In: <i>Válogatott irodalomelméleti tanulmányok</i> . 9–34.	referátumok, vita	
Szakszöveg olvasása, értelmezése, problematizálása – E. Betti: A hermeneutika mint a szellemtudományok általános módszertana. In: <i>Olasz filozófiai hermeneutika</i> . 3–52.	referátumok, vita	
Írásbeli ellenőrzés a megbeszélte szövegekből	teszt	
Szemináriumi dolgozatok bemutatása	dolgozatok megbeszélése, vita	
Szemináriumi dolgozatok bemutatása	dolgozatok megbeszélése, vita	
Szemináriumi dolgozatok bemutatása	dolgozatok megbeszélése, vita	
Szemináriumi tevékenység kiértékelése	értékelő beszélgetés	

Könyvészet:

x x x *Hermeneutika és a természettudományok.* Áron Kiadó, Bp., 2001.

x x x *Útkereső értelmezések.* L'Harmattan, Bp., 2004.

Bacsó Béla: *Határpontok.* Budapest, 1994

Boboc, Alexandru: *Hermeneutică și ontologie.* Ed. Didactică și Pedagogică, Buc. 1999.

Dilthey, W.: *A történelmi világ felépítése a szellemtudományokban.* Gondolat, Bp., 2004.

Hufnagel, E.: *Introducere în hermeneutică.* Ed. Univers, București, 1981.

Pöggeler, Otto: A hermeneutikai filozófia. *Magyar Filozófiai Szemle*, 1989/1.

Ricoeur, P.: *Eseuri de hermeneutică.* Ed. Humanitas, Bucuresti, 1995.

Ricoeur, P.: *Conflictul interpretărilor.* Ed. Echinoc, Cluj, 1999.

Ricoeur, P.: *Válogatott irodalomelméleti tanulmányok.* Osiris, Bp. 1999.

Riedel, M.: *Comprehensiune sau explicare?* Despre teoria și istoria științelor hermeneutice. Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1989.

Schleiermacher, F. D. E.: *Hermeneutica.* Polirom, Iași, 2001.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- a kérdező beállítódás és a nyitottság szellemi és magatartásbeli struktúráiba való belehelyezkedés képessége;
- a megértés egzisztenciális, dialogikus folyamataiban való részvétel képessége;
- a hermeneutikai szemléletmód, az értelmező beállítódás érvényesítésének képessége a konkrét tapasztalati, életviteli, kommunikációs és kulturális jelenségek komplex vizsgálatában és gyakorlati kezelésében;
- értelmezési és megértési zavarok kezelése; a hermeneutika terapeutikus funkciójának hasznosítása.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott hermeneutika történeti és filozófiai hermeneutikai ismeretanyag elsajátítása, megfelelő alkalmazása és használata; az előadottak tartalmával kapcsolatos kérdések megfogalmazása.	Folyamatos ellenőrzés a félév során; félév végi írásbeli záróvizsga.	40%
	A hermeneutikai nézőpont, beállítódás, fogalomkészlet, nyelvezet kellő elsajátítása és alkalmazása.	Folyamatos ellenőrzés a félév során; félév végi írásbeli záróvizsga.	30%
10.5 Szeminárium / Labor	A tanulmányozott szövegek tartalmi ismerete.	Referátumok értékelése; szemináriumi teszt kiértékelése.	20%
	Elemzési, értelmezési, problematizálási készségek; beszélgetésekben, vitákban való aktív részvétel.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 100%-os részvétel. • Legalább egy szemináriumi szöveg bemutatása a félév folyamán. • A szövegek elemzésében, értelmezésében, a szakdolgozatok értékelésében és a vitákban való aktív részvétel. 			

2020. március 23.

Veress Károly

Kerekes Erzsébet

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2020. március 30.

Demeter Márton Attila

